

บทที่ ๓

ระบบเสียงภาษาลาวพวน

โดยปกติแล้วถ้าเป็นภาษาหรือภาษาย่อยเดียวกัน แม้จะพูดโดยคนต่างอายุกันก็จะมี ความคล้ายคลึงกัน เป็นส่วนใหญ่ ความแตกต่างอาจจะเกิดขึ้นได้แต่ก็ไม่มากนัก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอธิบาย เรื่องระบบเสียงไว้ด้วยกัน โดยไม่แยกอธิบายตามกลุ่มอายุ ทั้งนี้เพื่อแสดงถึง ลักษณะร่วมโดยทั่วไปของระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้า

ระบบวรรณยุกต์

๑. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ในการหาระบบเสียงภาษาลาวพวนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกคำสำหรับเก็บข้อมูลเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวพวน จำนวน ๖๐ คำ จากรายการคำที่ใช้เก็บข้อมูลเบื้องต้นทั้งสิ้น จำนวน ๓๔๑ คำ โดยเลือกคำที่มีลักษณะเป็นพยางค์ตายเสียงยาว และพยางค์ตายเสียงสั้น (ดูภาคผนวก ก. รายการคำสำหรับเก็บข้อมูลเสียงวรรณยุกต์ หน้า ๑๕๑) เหตุที่เลือกคำเหล่านี้เพราะถือว่าเป็นตัวแทนคำที่มีโครงสร้างพยางค์ประเภทต่าง ๆ ที่อาจมีผลหรือเงื่อนไขต่อการแจกแจงเสียงวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท* คำเหล่านี้เป็นคำที่พบในภาษาลาวพวนของผู้พูดภาษาทุกกลุ่มอายุ และเป็นคำที่มีคู่เทียบเสียง (minimal pair)

หลังจากวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวพวน ซึ่งพูดโดยคน ๔ กลุ่มอายุ แล้ว ได้พบว่า มีระบบวรรณยุกต์เหมือนกัน คือมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียงเท่ากัน สิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนคือ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในพยางค์ตายเสียงสั้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้ามียังดังต่อไปนี้คือ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ขึ้น (ว.๑)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น-ตก (ว.๒)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ (ว.๓)

* ดูรายละเอียดใน William J. Gedney (๑๙๗๓)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก (ว.๔)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ (ว.๕)

๑. ว.๑ มีเสียงวรรณยุกต์ย่อย (allotones) ๒ เสียง คือ

๑.๑ เสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น [๒๔] เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลางค่อนข้างต่ำแล้วเลื่อนขึ้นถึงระดับกลางค่อนข้างสูงในตอนท้าย เสียงวรรณยุกต์นี้เกิดในพยางค์เป็น เช่น

kha:^๑ "ชา"

fa:^๑ "ฟา"

hua^๑ "หัว"

๑.๒ เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น [๓๔]* เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่จุดเริ่มต้นอยู่ประมาณระดับกลางแล้วเลื่อนขึ้นถึงระดับกลางค่อนข้างสูง เสียงวรรณยุกต์นี้เกิดในพยางค์ตายที่มีสระเสียงสั้น เช่น

khat^๑ "ชัด"

hak^๑ "หัก"

tat^๑ "ตัด"

?at^๑ "ฮัด"

๒. ว.๒ [๒๓๒] หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้มีเพียงเสียงวรรณยุกต์เดี่ยว สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์คือจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลางค่อนข้างต่ำ แล้วเสียงจะเลื่อนขึ้นมาถึงระดับกลางและตกลงมายังระดับใกล้เคียงกับจุดเริ่มต้นอีกในตอนท้าย หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดในพยางค์เป็น เช่น

kha:^๒ "(หญ้า) คา"

?a:n^๒ "อาน"

ma:^๒ "มา"

๓. ว.๓ [๓๓] หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้มีเพียงเสียงวรรณยุกต์เดี่ยว สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์คือจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลางและจะคงระดับอยู่จนจบ เสียงหน่วยเสียงนี้เกิดในพยางค์เป็น เช่น

* ดูเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑ (ว.๑) บทที่ ๔ หน้า ๓๕

kha: ^๓	"ข่า"
?a:n ^๓	"อ่าน"
ha: ^๓	"ห้า"

และเกิดในพยางค์ตายที่มีสระเสียงยาว เช่น

kha:t ^๓	"ขาด"
ta:p ^๓	"ตาบ (=ปะ)"
?a:p ^๓	"อาบ"

๔. ว.๔ [๔๑] หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้มีเพียงเสียงวรรณยุกต์เดียว สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ คือจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลางค่อนข้างสูง แล้วตกลงมาจนถึงระดับต่ำ หน่วยเสียงนี้เกิดในพยางค์เป็น เช่น

kha: ^๔	"คำ"
ma:n ^๔	"มาน"
hua ^๔	"ฮั่ว"

และเกิดในพยางค์ตายที่มีสระเสียงยาว เช่น

kha:p ^๔	"คาบ"
ma:p ^๔	"มาบ"

๕. ว.๕ ประกอบด้วยเสียงวรรณยุกต์ย่อย ๒ เสียง คือ

๕.๑ เสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ จบลงด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง (glottal constriction) [๔๔?] เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ในระดับกลางค่อนข้างสูง และจะคงระดับอยู่จนจบเสียง เส้นเสียงปิดตอนท้ายพยางค์ เสียงวรรณยุกต์นี้เกิดในพยางค์เป็น เช่น

kha: ^๕	"ค้ำ"
fa: ^๕	"ฟ้ำ"
ha: ^๕	"ห้า"
hua ^๕	"ฮั่ว"

๕.๒ เสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ [๔๔] เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ในระดับกลางค่อนข้างสูงและจะคงระดับอยู่จนจบเสียง เสียงนี้เกิดในพยางค์ที่มีสระเสียงสั้น และมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก p, t, k เช่น

khap ^๕	"คับ"
mat ^๕	"มัด"
hak ^๕	"รัก"

๒. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ (Tone Sandhi)

จากการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวพวน ซึ่งพูดโดยคนพวน ๔ กลุ่มอายุ ผู้วิจัยพบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์เพียงหน่วยเสียงเดียวคือ ว.๑ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ เวลาที่พยางค์ที่มีเสียง [๒๔] หรือ [๓๔] อยู่หน้าพยางค์ที่มีเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ รวมทั้ง ว.๑ เอง ว.๑ ในพยางค์แรกจะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำ-เลื่อนลง* [๒๑] ตัวอย่างเช่น

	คำศัพท์	พยางค์ที่ ๑	พยางค์ที่ ๒	เสียงวรรณยุกต์ที่เปลี่ยน	
ว.๑ + ว.๑	"ข้าหมา"	kha: ^{๒๔}	ma: ^{๒๔}	kha: ^{๒๑}	ma: ^{๒๔}
ว.๑ + ว.๒	"สีแดง"	si: ^{๒๔}	de: ^{๒๓๒}	si: ^{๒๑}	de: ^{๒๓๒}
ว.๑ + ว.๓	"ขาไก่"	kha: ^{๒๔}	kai: ^{๓๓}	kha: ^{๒๑}	kai: ^{๓๓}
ว.๑ + ว.๔	"ฝาท่อ"	fa: ^{๒๔}	tho: ^{๔๑}	fa: ^{๒๑}	tho: ^{๔๑}
ว.๑ + ว.๕	"ขาม้า"	kha: ^{๒๔}	ma: ^{๔๔}	kha: ^{๒๑}	ma: ^{๔๔}

* เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑ [๒๔] หรือ [๓๔] เป็นเสียงวรรณยุกต์ [๒๑] ในสิ่งแวดล้อมดังกล่าวในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้า นั้นคล้ายคลึงกับการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ [๒๔] เป็นเสียงวรรณยุกต์ [๒๑] ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันในภาษาไทยเพชรบุรี (ผู้วิจัยศึกษาเอง) และภาษาลาวพวนนครนายก (ทัศนัย อารมย์สุข ๒๕๒๑)

ระบบพยัญชนะ

ในการวิจัยระบบพยัญชนะและสระในภาษาลาวพวน ๔ กลุ่มอายุ ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำทั้งหมดประมาณ ๓๕๑ คำ ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาซึ่งคัดเลือกจากผู้พูดภาษาลาวพวนทั้ง ๔ กลุ่มอายุดังกล่าว ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระบบพยัญชนะในภาษาลาวพวน ๔ กลุ่มอายุมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ภาพที่ ๑๖. แผนภูมิแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะที่เกิดในคำพูดของผู้พูดภาษาทุกกลุ่มอายุ

ลักษณะของเสียง	ฐานกรณ์		ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปากฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้นเสียง
	คุณ-สมบัติของเสียง							
กัก	ไม่ก้อง	ไม่มีลม	p		t		k	?
หรือ	ไม่ก้อง	มีลม	ph		th		kh	
ระเปิด	ก้อง		b		d			
กึ่งเสียด-แทรก	ไม่ก้อง	ไม่มีลม				c		
	ไม่ก้อง			f	s*			h
นาสิก	ก้อง		m		n	ŋ**	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง				l			
กึ่งสระ	ก้อง		w			j		

* s มี ๒ เสียงย่อย คือ [s] และ [ch] ผู้พูดภาษาบางกลุ่มอายุออกเสียง [s] แปรอิสระกับ [ch] (ดูรายละเอียดบทที่ ๔ หน้า ๑๑๓-๑๒๒)

** ɲ มี ๒ เสียงย่อยคือ [ɲ] และ [j] และผู้พูดภาษาทั้ง ๔ กลุ่มอายุ ออกเสียงทั้ง ๒ เสียงย่อยในลักษณะแปรอิสระด้วยสัดส่วนที่ต่างกันตามกลุ่มอายุ (ดูรายละเอียดบทที่ ๔ หน้า ๙๙-๑๑๒)

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้า เป็นเสียงพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด แต่เป็นเสียงพยัญชนะท้ายได้เพียง ๗ เสียง คือ -p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, และ -ŋ

๑. เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวทั้งหมด ๒๐ เสียงดังตัวอย่างต่อไปนี้คือ

p-	: pa: ^๕	"ป้า"
ph-	: pha: ^๕	"ผ้า"
b-	: ba: ^๕	"บ้า"
t-	: tai ^๓	"ไต"
th-	: tha: ^๕	"ท่า (น้ำ)"
d-	: da: ^๓	"ต้า"
k-	: kai ^๓	"ไก"
kh-	: kha: ^๕	"ค้ำ"
ʔ-	: ʔa:n ^๒	"ฮาน"
c-	: ca:n ^๒	"จาน"
f-	: fa: ^๕	"ฟ้า"
s-	: sa:t ^๓	"สาด"
h-	: ha:t ^๓	"หาด"
m-	: ma: ^๒	"มา"
n-	: na: ^๒	"นา"
ŋ-	: ŋa: ^๕ ~ ja: ^๕	"ย่า"*
ŋ-	: ŋa: ^๒	"งา"
l-	: la: ^๕	"ล่า"
w-	: wa: ^๒	"วา"
j-	: ja:n ^๕	"กล้วย"

*ในภาษาลาวพวนกลุ่มอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ออกเสียงเป็น [ŋa:^๕] เสมอ กลุ่ม ๑๕-๒๕ แทบจะไม่ออกเสียง [ŋa:^๕] เลย และกลุ่มอื่น ๆ ออกเสียงแบบแปรอิสระระหว่าง-[ŋa:^๕]~[ja:^๕] (ดูรายละเอียดบทที่ ๔ หน้า ๑๐๗)

๒. เสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

เสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ มี ๑ เสียง คือ kw- และพบในคำ ๔ คำ คือ

	kwa:ŋ ^๒	~	fa:ŋ ^๒	"กว้าง"	
kw-	:	kwa:ŋ ^๔	~	fa:ŋ ^๔	"กว้าง"
		kwa:t ^๓	~	fa:t ^๓	"กว่า"
		kwa:t ^๓	~	fa:t ^๓	"กวาด"*

๓. เสียงพยัญชนะท้าย

เสียงพยัญชนะท้ายมี ๗ เสียง คือ

-p	:	khap ^๑	:	"ซบ (รถ)"
-t	:	sat ^๑		"สัตว์"
-k	:	sak ^๑		"สัก"
-ʔ	:	saʔ ^๑		"สระ"
-m	:	kha:m ^๕		"ข้าม"
-n	:	khan ^๑		"ชน"
-ŋ	:	kha:ŋ ^๕		"ข้าง"

ระบบสระ

ในการวิเคราะห์หาหน่วยเสียงสระในภาษาลาวพวน ๔ กลุ่มอายุ ผู้วิจัยพบว่าทุกกลุ่มมีจำนวนหน่วยเสียงสระเท่ากัน และสัญลักษณ์ของเสียงสระคล้ายคลึงกัน ส่วนที่แตกต่างกันบ้างเป็นเรื่องของการเปลี่ยนสระในคำจากสระหนึ่งเป็นอีกสระหนึ่ง หรือเป็นการใช้แบบแปรอิสระในบางกลุ่มอายุ (ดูรายละเอียดหน้า ๕๖ และบทที่ ๔ หน้า ๑๒๕-๑๒๗)

* เฉพาะผู้พูดภาษากลุ่มอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเท่านั้นที่ออกเสียง [kw] อย่างเดียว โดยไม่แปรอิสระกับ [f] (ดูหน้า ๕๕) ซึ่งเสียง [f] นี้จะไปซ้อนกับเสียง [f] ของหน่วยเสียง f

ภาพที่ ๑๗. แผนภูมิแสดงหน่วยเสียงสระที่เกิดในคำพูดของผู้พูดภาษาทุกกลุ่มอายุ

ตำแหน่งของลิ้น และลักษณะของ ระดับของลิ้น ริมฝีปาก	ลิ้นส่วน หน้า	ลิ้นส่วน กลาง	ลิ้นส่วนหลัง	
	ริมฝีปาก ไม่ห่อ.	ริมฝีปาก ไม่ห่อ	ริมฝีปาก ไม่ห่อ	ริมฝีปาก ห่อ
สูง	i, i:		ɯ, ɯ:	u, u:
กึ่งสูง (กลางค่อนข้างสูง)	e, e:		ɤ, ɤ:	o, o:
กึ่ง-ต่ำ (กลางค่อนข้างต่ำ)	ɛ, ɛ:			ɔ, ɔ:
ต่ำ		a, a:		

เสียงสระในภาษาลาวพวนของคนลาวพวนทั้ง ๔ กลุ่มอายุแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ

ได้ดังนี้

๑. สระเดี่ยว

เสียงสระเดี่ยวในภาษาลาวพวนจัดเป็นสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวได้ ๔

คู่ รวมเป็น ๑๔ หน่วยเสียง ดังต่อไปนี้

i	:	din ^๒	"ดิน"
i:	:	di: ^๒	"ดี"
e	:	pen ^๒	"เป็น"
e:	:	pe: ^๒	"เปล"

ɛ	:	phɛʔ ^๕	"แพะ"
ɛ:	:	phɛ: ^๕	"แพ้"
a	:	wan ^๒	"วัน"
a:	:	wa:n ^๒	"(เมื่อ) วัน"
w	:	mwo ^๒	"มึง"
w:	:	mwo: ^๒	"มื่อ"
ɤ	:	sɤʔ ^๕	"โง่"
ɤ:	:	sɤ: ^๕	"โง"
u	:	khut ^๑	"ชุด"
u:	:	khu:t ^๑	"ชุด"
o	:	tom ^๕	"ต้ม"
o:	:	to: ^๒	"โต"
ɔ	:	tɔʔ ^๑	"ตอก"
ɔ:	:	tɔ: ^๑	"ต๋อ"

๒. สระประสมสองเสียง

สระประสมสองเสียงในภาษาลาวพวนมี ๑๔ เสียง แบ่งเป็น ๔ ประเภทดังนี้

๒.๑ สระประสมสองเสียงที่เกิดจากเสียงสระหน้า i, e, ɛ ประสมกับ

เสียงสระหลัง u มี ๓ เสียง คือ iu, eu, และ ɛu

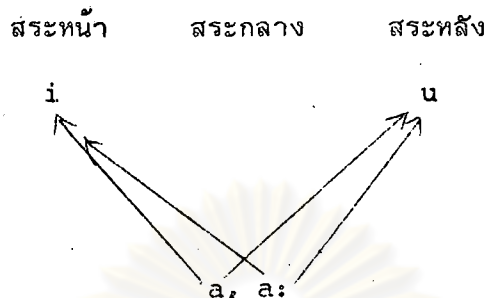
สระหน้า สระหลัง

ตัวอย่าง

iu	[iu]	:	hiu ^๕	"ท้าว"
eu	[e:u]	:	heu ^๑	"เหว"
ɛu	[ɛ:u]	:	hɛu ^๕	"เขี้ยว (ฟัน)"

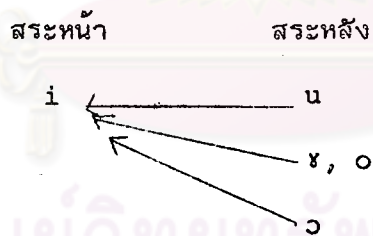
๒.๒ สระประสมสองเสียงที่เกิดจากเสียงสระกลาง a, a: ประสมกับเสียงสระหน้า i และสระหลัง u มี ๔ เสียงคือ ai, a:i, au และ a:u

ตัวอย่าง

ai	[ai]	:	khai ^๑	"ไข"
a:i	[a:i]	:	kha:i ^๑	"ชาย"
au	[au]	:	khau ^๑	"เขา (สัตว์)"
a:u	[a:u]	:	kha:u ^๑	"ขาว"

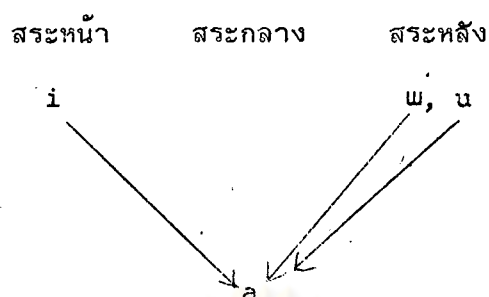
๒.๓ เสียงสระประสมสองเสียงที่เกิดจากเสียงสระหลัง u, ɤ, o และ ɔ ประสมกับเสียงสระหน้า i มี ๔ เสียง คือ ui, ɤi, oi และ ɔi

ตัวอย่าง

ui	[ui]	:	khui ^๑	"ขุย"
ɤi	[ɤ:i]	:	khɤi ^๑	"เขย"
oi	[o:i]	:	poi ^๒	"ไปรอย"
ɔi	[ɔ:i]	:	pɔi ^๓	"ปล่อย"

๒.๔ เสียงสระประสมสองเสียงที่เกิดจากเสียงสระหน้า i หรือเสียงสระหลัง ɯ, u ประสมกับเสียงสระกลาง a มี ๓ เสียง คือ ia, ua และ ua

ตัวอย่าง

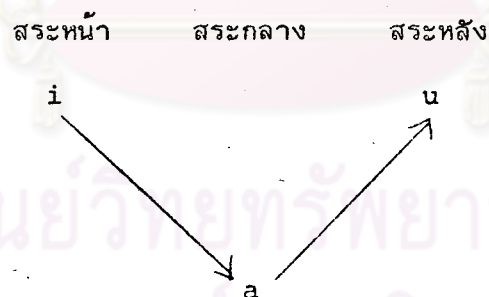
ia	[i:ɔ̌]	:	khiaŋ ^๑	"เซียง"
wa	[ɯ:ɔ̌]	:	(ma) khwa ^๑	"(มะ) เชื้อ"
ua	[u:ɔ̌]	:	ɣua ^๒	"จัว"

๓. สระประสมสามเสียง

สระประสมสามเสียงในภาษาลาวพวนทั้ง ๔ กลุ่มอายุ มี ๓ เสียง แบ่งเป็น

๒ ประเภทย่อย ดังนี้

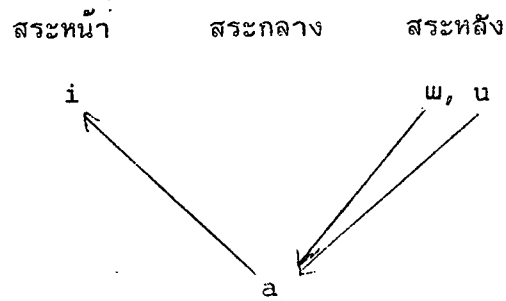
๓.๑ สระประสมสามเสียงที่เริ่มจากเสียงสระหน้า i แล้วเลื่อนไปยังเสียงสระกลาง a แล้วจบด้วยเสียงสระหลัง u มี ๑ เสียง คือ iau

ตัวอย่าง

iau	[iau]	:	khiau ^๑	"เซียว"
-----	-------	---	--------------------	---------

๓.๒ เสียงสระประสมสามเสียงซึ่งเริ่มด้วยเสียงสระหลัง ɯ หรือ u แล้วเลื่อนมายังเสียงสระกลาง a แล้วจบลงด้วยเสียงสระหน้า i มี ๒ เสียง คือ wai และ uai

ตัวอย่าง

wai	[ɯoi]	:	mwai ^๔	"เมื่อ"
uai	[uoi]	:	muai ^๒	"มวย"

โครงสร้างพยางค์

ภาษาลาวพวนทั้ง ๔ กลุ่มอายุ มีโครงสร้างพยางค์ลักษณะเดียวกัน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภทดังต่อไปนี้

๑. โครงสร้างแบบ CVN^T หมายถึงพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว สระเสียงสั้นและมีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ตัวอย่างเช่น

CVN ^T	:	tom ^๔	"ต้ม"
	:	lin ^๔	"ลีน"
	:	naŋ ^๔	"นึ่ง"

๒. โครงสร้างพยางค์แบบ C(C)V^TS หมายถึงโครงสร้างพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือควบกล้ำ สระเสียงสั้นและเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกัก ตัวอย่างเช่น

CVS ^T	:	dip ^๑	"ดิบ"
	:	pat ^๑	"ปิด"
	:	tok ^๑	"ตก"
	:	dɔʔ ^๓	"ดอก"
CCVS ^T	:	kwak ^๑	"กวัก" (~ fak ^๑)

๓. โครงสร้างพยางค์แบบ C(C) $\left\{ \begin{array}{l} T \\ V: \\ T \\ VV \\ T \\ VVV \end{array} \right\}$ หมายถึงโครงสร้างพยางค์ที่มีเสียง

พยัญชนะต้นเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือควบกล้ำ และมีเสียงสระ เป็นสระเดี่ยว เสียงยาว สระประสมสองเสียงหรือสระประสมสามเสียง โดยไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย ตัวอย่างเช่น

$CV:$:	ta: ^๒	"ตา"
	:	pi: ^๒	"ปู"
$CCV:$:	kwa: ^๓	"กว่า" (~ fa: ^๓)
CVV	:	heu ^๑	"เหว"
	:	khai ^๔	"ไข"
$CCVV$:	kwai ^๒	"ไกว (เปล)" (~ fai ^๒)
$CVVV$:	lwai ^๔	"เสื่อ"
		khiau ^๑	"เขี้ยว"

๔. โครงสร้างพยางค์แบบ C(C) $\left\{ \begin{array}{l} T \\ V: \\ T \\ VV \end{array} \right\} N$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่คล้ายคลึง

กับแบบที่ ๓ แต่มีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ตัวอย่างเช่น

$CV:N$:	khɛ:n ^๑	"แขน"
	:	khi:m ^๒	"คีม"
	:	ha:ŋ ^๑	"หาง"
$CCV:N$:	kwa:ŋ ^๒	"กว้าง" (~ fa:ŋ ^๒)
$CVVN$:	hwan ^๒	"เรื่อน"

๕. โครงสร้างพยางค์แบบ C(C) $\left\{ \begin{array}{l} T \\ V: \\ T \\ VV \end{array} \right\} S^*$ เป็นโครงสร้างพยางค์ที่คล้าย-

*โครงสร้างพยางค์แบบที่ห้านี้เสียงพยัญชนะกัก (S) ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะท้ายจะมีเพียง ๒ เสียง คือ p และ t ส่วน k ไม่เกิดในโครงสร้างพยางค์แบบนี้ เนื่องจากคำเหล่านี้ในภาษาไทยมีสระยาวและตัว <ก> เป็นพยัญชนะท้าย เช่น 'ปาก' ผู้พูดภาษาจะออกเสียงเป็น pa? เสียง k นั้นจะกลายเป็น ? และเสียงสระจะกลายเป็นสระเสียงสั้น (V) (ดูรายละเอียดบทที่ ๔ หน้า ๔๖-๔๗) และเสียง ? จะเป็นพยัญชนะท้ายในพยางค์ที่มีสระเสียงสั้นเท่านั้น

คลึงกับแบบที่ ๓ แต่มีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกัก ตัวอย่างเช่น

CV: ^T S	:	kha:p ^๔	"คาบ"
		ba:t ^๒	"บาด"
CCV: ^T S	:	kwa:t ^๓	"กวาด" (~ fa:t ^๓)
CVVS ^T	:	khiat ^๓	"เชียด"
		lwat ^๔	"เลือด"

หมายเหตุ พยางค์แบบ CCV^TVV, CCV^TVN และ CCV^TVVS ไม่มี เนื่องจากภาษาลาวพวนมาบลาเค้ามีเสียงควบกล้ำเพียงเสียงเดียว คือ kw- และคำว่า < เกเรียน > ผู้พูดภาษาออกเสียงเป็น [kian]

ต่อไปนี้เป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างพยางค์ชนิดต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นกับการแจกแจงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ชนิดต่าง ๆ เหล่านั้น

ศูนย์วิจัยภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๑๘. แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างพยางค์กับเสียงวรรณยุกต์

โครงสร้าง พยางค์ เสียง วรรณยุกต์	C(C)VN	C(C)VS	C(C) $\left\{ \begin{array}{c} \downarrow \\ \text{V} \\ \text{VV} \\ \text{VVV} \end{array} \right\}$	C(C) $\left\{ \begin{array}{c} \text{V} \\ \text{V} \\ \text{V} \end{array} \right\}$ N	C(C) $\left\{ \begin{array}{c} \text{V} \\ \text{V} \\ \text{V} \end{array} \right\}$ S
ว.๑	khon ^๑ "ชน"	khap ^๑ "จับ"	kha: ^๑ "ชา" kwa ^๑ "(มะ) เชื้อ" khiau "เซียว"	ha:๑ ^๑ "หาง" khia๑ ^๑ "เซียง"	-
ว.๒	khon ^๒ "คน"		kha: ^๒ "(หญ้า)คา" kwa ^๒ "เกลือ" khiau ^๒ "เตียว"	kha:๑ ^๒ "คาง" hwan ^๒ "เรือน"	-
ว.๓	ki๑ ^๓ "กึ่ง"		kha: ^๓ "ซ่า" kau ^๓ "เก๋า" kia๑ ^๓ "เกี้ยว"	kha:๑ ^๓ "(ลูก) ข้าง" kia๑ ^๓ "เกียง"	kha:t ^๓ "ขาด" khiat ^๓ "เซียด"
ว.๔	kham ^๔ "คำ"		kha: ^๔ "ค้ำ" khua ^๔ "คั่ว" lwai ^๔ "เสื่อย"	kha:๑ ^๔ "ค่าง" ๑ia๑ ^๔ "เซียง"	kha:t ^๔ "คาด" khiat ^๔ "โกรธ"
ว.๕	kham ^๕ "ค้ำ"	khap ^๒ "จับ"	kha: ^๕ "ค้ำ" khiu ^๕ "คิ้ว" kuai ^๕ "กล้วย"	kha:๑ ^๕ "ข้าง" kia๑ ^๕ "เกลือยง"	

จากการวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาลาวพวน จะเห็นได้ว่าระบบพยัญชนะและระบบสระในภาษาลาวพวนของผู้พูดภาษาทั้ง ๔ กลุ่มอายุ มีความคล้ายคลึงกันมาก ส่วนที่แตกต่างกันมีน้อย และมักจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของกลุ่มผู้พูดภาษาที่อายุน้อย การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดกับหน่วยเสียงพยัญชนะ *g j s* และพยัญชนะท้าย ? ส่วนเรื่องระบบเสียงวรรณยุกต์ โดยเฉพาะวรรณยุกต์ที่เกิดในพยางค์ที่มีสระสั้นและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก มีความแตกต่างกันพอสมควร ซึ่งจะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง และความแตกต่างดังกล่าวไว้ในบทที่ ๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย